

Η εξέλιξη της ιδιοκτησίας αυτοκινήτου στην Κύπρο

Αδάμος Αδάμου και Σωφρόνης Κληρίδης

Το αυτοκίνητο είναι το πιο ακριβό καταναλωτικό αγαθό που αγοράζουν τα περισσότερα νοικοκυριά. Σε χώρες όπως η Κύπρος, είναι απαραίτητο μέσο διακίνησης των πολιτών και παράλληλα σημαντική πηγή ρύπανσης της ατμόσφαιρας με διοξείδιο του άνθρακα και οξειδία του αζώτου. Για τους πιο πάνω λόγους, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε την εξέλιξη της ιδιοκτησίας αυτοκινήτου στην Κύπρο και τους παράγοντες που την επηρεάζουν.

Για το σκοπό αυτό, αναλύουμε λεπτομερή δεδομένα για τις εγγραφές και το ιστορικό ιδιοκτησίας όλων των οχημάτων που εισήχθησαν στην Κύπρο κατά την περίοδο 1997-2007, καθώς και επιπρόσθετα στοιχεία από πολλαπλές έρευνες νοικοκυριών. Η ιδιοκτησία αυτοκινήτου αυξήθηκε με γοργούς ρυθμούς από το 1990 μέχρι και την έναρξη της διεθνούς οικονομικής κρίσης το 2008. Μεγάλο μέρος της αύξησης οφείλεται στην εισαγωγή μεταχειρισμένων οχημάτων· η έκταση αυτής της δραστηριότητας είναι μοναδικό φαινόμενο της Κυπριακής αγοράς. Η κρίση οδήγησε σε μεγάλη συρρίκνωση της αγοράς καινούριων οχημάτων που διήρκεσε μια πενταετία (2008-2013), ενώ παράλληλα οδήγησε σε μείωση των αποσύρσεων. Ως αποτέλεσμα, η Κύπρος έχει σήμερα ένα στόλο οχημάτων ο οποίος είναι πολύ μεγάλος σε αριθμό αλλά και σε ηλικία. Η μέση ηλικία του στόλου το 2017 ήταν 14,1 χρόνια και η μέση ηλικία απόσυρσης τα 20,8 χρόνια. Η ανάκαμψη μετά το 2014 ήταν βραδεία και ευνόησε κυρίως τα μεταχειρισμένα οχήματα, και ως εκ τούτου δεν άλλαξε σημαντικά αυτά τα δεδομένα.

Παρόμοιες τάσεις παρουσιάζονται και στην ανάλυση δεδομένων σε επίπεδο νοικοκυριών. Ο αριθμός οχημάτων ανά νοικοκυριό αυξήθηκε από 1,433 σε 1,600 από το 2003 στο 2009, και μειώθηκε ελαφρά στο 1,577 το 2015. Ο αριθμός αυτοκινήτων ανά ενήλικα το 2015 έφτασε στο εντυπωσιακό 0,890. Εξίσου εντυπωσιακό είναι και το ποσοστό των νοικοκυριών δήλωσαν ότι αγόρασαν καινούριο όχημα το 2009, το οποίο ήταν 16,8%. Το ποσοστό αυτό μειώθηκε στο 6,1% το 2015.

Εξετάσαμε κατά πόσον η μεγάλη επέκταση της αγοράς μέχρι το 2008 μπορεί να αποδοθεί στην ύπαρξη άφθονης τραπεζικής πίστης, κάτι που είχε συμβεί στην αγορά ακινήτων. Τα στοιχεία δεν συνηγορούν προς αυτή την κατεύθυνση. Εντοπίζουμε όμως κάποιες ενδείξεις ότι η συρρίκνωση της αγοράς μετά το 2008 οφείλεται εν μέρει στη

μείωση του τραπεζικού δανεισμού. Το θέμα χρήζει περαιτέρω ανάλυσης με πιο λεπτομερή δεδομένα που θα επιτρέψουν ασφαλή συμπεράσματα.

Η νέα κρίση λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού έχει ήδη επιφέρει ένα νέο πλήγμα στην αγορά αυτοκινήτου, προκαλώντας αναβολή αγορών και περαιτέρω γήρανση του στόλου. Η αυξανόμενη συμφόρηση και ρύπανση δημιουργούν την ανάγκη για επαναξιολόγηση των υφιστάμενων προσεγγίσεων στην ιδιοκτησία αυτοκινήτου και τις δημόσιες συγκοινωνίες.